

Salvați de clopoțel?

Poziția Consiliului Național al Elevilor privind siguranța și violența din mediul școlar

Atacurile din ultimele zile, de la Bistrița și Pitești, au adus în atenția publică o teamă pe care niciun elev, profesor sau părinte nu ar trebui să o trăiască: aceea că propria siguranță, sau siguranța altora, poate fi pusă în pericol la școală. Consiliul Național al Elevilor condamnă aceste acte de violență și își exprimă solidaritatea cu victimele, familiile acestora și comunitățile școlare afectate. **Ele au nevoie de protecție și de sprijin care să continue și după încheierea anchetelor și dispariția subiectului din atenția presei.**

Nu știm ce își propun cei care au **puterea de a face o schimbare** în această clipă, dar credem cu vehemență că **este un moment oportun ca decidenții să facă un pas în spate și să încerce să privească imaginea de ansamblu.**

Gravitatea acestor **situații cumplite** este accentuată de **neputința autorităților** de a interveni eficient și de a asigura un mediu în care elevii să poată învăța, iar profesorii să își poată desfășura activitatea în siguranță. **Niciun elev și niciun profesor nu ar trebui să meargă la școală cu teamă.** O asemenea percepție asupra mediului școlar arată că măsurile de protecție sunt insuficiente, iar amânarea intervenției lasă loc repetării unor incidente cu urmări grave.

Avem, însă, rezerve față de reacția autorităților, care ajung să trateze problema cu urgență abia după producerea unor incidente grave. Controalele, paza și pedepsele mai aspre sunt aduse rapid în discuție, în timp ce **prevenția rămâne fără angajamente la fel de concrete.** Propunerile privind verificarea ghiozdanelor și înăsprirea pedepselor trebuie susținute prin explicații privind eficiența lor, condițiile de aplicare și respectarea drepturilor elevilor.

Sintagma „**siguranță școlară**” o să se regăsească din nou cu proeminență în discursul public și, pentru moment, vom considera de cuviință să aibă loc dezbateri despre siguranța școlară. Problema este că, nu ducem lipsă nici de declarații publice pe această temă, cât nici de mese rotunde unde siguranța școlară să fie obiectul discuției. Ne îngrijorează și mai tare posibilitatea ca această mobilizare să se încheie cu declarații și măsuri adoptate pentru a transmite că autoritățile au reacționat, fără să schimbe condițiile care permit repetarea

violenței. **Discuțiile trebuie să se concretizeze în decizii fundamentate și asumate**, ale căror efecte să fie urmărite și după ce atenția publică se îndreaptă spre alt subiect. Elevii și profesorii au nevoie să simtă rezultatele acestor decizii în fiecare zi petrecută la școală.

Paza școlilor și controlul accesului au un rol în asigurarea siguranței. Efectele lor sunt însă limitate atunci când amenințările, intimidarea sau comportamentele agresive rămân fără răspuns în interiorul comunității școlare. Trebuie să discutăm și despre ce se întâmplă atunci când un elev cere ajutor, când un profesor observă un comportament îngrijorător sau când o familie nu reușește să obțină sprijin specializat.

Raportul privind starea de bine și sănătatea mintală a elevilor de gimnaziu, realizat de Ministerul Educației și Cercetării cu asistența tehnică a UNICEF, oferă deja motive serioase de îngrijorare. Pe parcursul gimnaziului, elevii ajung să se simtă mai puțin ascultați și valorizați, iar încrederea lor în școală scade. Analiza arată și dificultăți de colaborare între instituții, cu intervenții adesea punctuale și fără continuitate. **Este greu să le cerem copiilor să vorbească despre ceea ce li se întâmplă dacă experiența lor îi învață că nu vor fi luați în serios.**

În acest context, **accesul la consiliere școlară trebuie să devină o prioritate bugetară și administrativă.** Potrivit datelor, în anul școlar 2025-2026 existau **3.539 de consilieri școlari**, unui consilier revenindu-i, în medie, **756 de elevi**. În aceste condiții, timpul disponibil pentru a cunoaște fiecare elev, a identifica dificultățile cu care se confruntă și a-i urmări evoluția este limitat spre aproape inexistent. Creșterea numărului de consilieri trebuie însoțită de condiții care să le permită să lucreze constant cu elevii, profesorii și familiile acestora. Totodată, atunci când nevoile unui elev depășesc atribuțiile consilierului școlar, trebuie asigurat accesul la servicii specializate, indiferent de posibilitățile financiare ale familiei. **Consilierea trebuie să poată fi solicitată cu încredere**, fără rușine și fără să fie folosită ca amenințare sau sancțiune.

Susținem declarația domnului ministru Sorin Costreie privind responsabilitatea clasei politice pentru climatul de agresivitate din societate. Apelul său la dialog și respect trebuie asumat de cei care, prin poziția lor publică, influențează comportamente și legitimează atitudini. Când insulta, umilirea și ostilitatea devin practici obișnuite în discursul public, efectele lor ajung și în relațiile dintre copii. Nu putem pretinde respect în școli fără să îl cerem, cu aceeași fermitate, celor care ocupă funcții publice. Responsabilitatea politică

include și deciziile prin care serviciile de sprijin primesc resurse sau sunt amânate de la un buget la altul.

Prevenirea radicalizării presupune să discutăm explicit despre mesajele prin care ura și violența sunt justificate în fața elevilor. La orele de istorie, nazismul și legionarismul trebuie abordate inclusiv prin crimele comise și prin felul în care propaganda a transformat anumite comunități în ținte ale persecuției. Educația media trebuie să îi ajute pe elevi să analizeze exemple concrete din mediul online: cum este prezentată discriminarea drept umor, cum sunt folosite informații false pentru a alimenta ura față de un grup și cum ajung agresorii să fie prezentați drept modele. Pentru aceasta, profesorii au nevoie de materiale didactice și de pregătire pentru a răspunde unor asemenea mesaje atunci când apar în clasă. În același timp, **amenințările și îndemnurile la violență, inclusiv cele publicate online, trebuie tratate ca semnale de risc:** raportate prin canale cunoscute elevilor, evaluate prompt și urmate de măsuri de protecție pentru cei vizați.

Faptul că școala din Bistrița fusese inclusă în **PREVISIO, programul semi secret și obscur al SRI pentru prevenirea radicalizării și extremismului violent, marcat de lipsa de transparență**, ridică întrebări serioase despre modul în care pregătirea oferită s-a transformat în intervenție concretă. Investigațiile Snoop au semnalat neclarități privind responsabilitățile participanților și instituțiile cărora aceștia trebuiau să se adreseze, precum și un conținut concentrat pe terorismul islamist, cu o atenție mult mai redusă acordată „extremismului mioritic”. Mărturiile unor participanți, care au ajuns să privească cu suspiciune elevii introvertiți sau de o anumită origine, ridică și problema **riscului de stigmatizare a copiilor în numele prevenției**.

În cazul școlii din Bistrița, inspectoratul nu putea preciza dacă, după participarea la cursuri, consilierii discutaseră cu elevii despre aceste riscuri. Această situație impune o **evaluare transparentă a programului și a modului în care pregătirea este aplicată în școli**, dincolo de numărul persoanelor instruite. Profesorii trebuie să poată recunoaște semnalele de risc și să obțină rapid sprijinul instituțiilor competente. Nu putem ajunge să le cerem să învețe arte marțiale pentru a se apăra la clasă sau să preia responsabilitatea confruntării cu un agresor.

În același timp, **gravitatea acestor incidente nu justifică prezentarea unei întregi generații de elevi drept un pericol**. Declarațiile publice și relatările din presă trebuie să evite

generalizările care alimentează suspiciunea față de copii și tensionează relațiile dintre elevi, profesori și părinți. Fiecare act de violență trebuie tratat cu seriozitate, iar responsabilitățile trebuie stabilite pentru fiecare caz. Folosirea acestor tragedii pentru a cere restrângerea nediferențiată a drepturilor elevilor riscă să afecteze tocmai încrederea de care avem nevoie pentru ca aceștia să vorbească despre amenințări, abuzuri și situații în care se simt în pericol.

Astfel, **Consiliul Național al Elevilor** solicită Guvernului României asumarea, prin Ministerul Educației și Cercetării și celelalte instituții responsabile, următoarelor obiective:

1. Asigurarea accesului efectiv la consiliere școlară și sprijin specializat – Prevenirea violenței presupune ca elevii să poată primi ajutor înainte ca dificultățile cu care se confruntă să se agraveze. Este necesară creșterea numărului de consilieri școlari și distribuirea acestora în funcție de nevoile comunităților, astfel încât fiecare elev să aibă acces constant la sprijin individual. Solicităm asigurarea unor spații adecvate, care să permită desfășurarea ședințelor în condiții de confidențialitate, informarea elevilor despre modalitățile de accesare a consilierii și stabilirea unui traseu accesibil către servicii psihologice și medicale specializate, atunci când situația o impune

2. Protejarea elevilor care semnalează violența și urmărirea soluționării sesizărilor – Teama de represalii, de expunere în fața colegilor sau de minimalizare a celor relatate poate împiedica un elev să ceară ajutor. Cerem verificarea funcționării mecanismelor de raportare din fiecare școală, inclusiv a posibilității de sesizare anonimă, și explicarea lor într-un limbaj accesibil elevilor. **Elevii care raportează abuzuri trebuie protejați**, iar încercările de intimidare, descurajare sau ascundere a cazurilor pentru protejarea imaginii școlii trebuie investigate.

3. Prevenirea discriminării și a radicalizării prin educație și intervenție timpurie – Combaterea discursului extremist presupune dezvoltarea capacității elevilor de a recunoaște manipularea, propaganda și îndemnurile la ură, mai ales în mediul online. Solicităm consolidarea educației media și digitale, abordarea riguroasă a ideologiilor extremiste și a consecințelor lor istorice și desfășurarea constantă a activităților de prevenire a discriminării. Școlile trebuie să primească resurse și îndrumare pentru discutarea acestor subiecte. Măsurile trebuie să urmărească comportamentele și riscurile identificate, fără stigmatizarea elevilor pe criterii de etnie, religie sau stare de sănătate.

4. Responsabilizarea platformelor online pentru protejarea minorilor față de conținutul extremist și violent – Solicităm autorităților naționale competente, în colaborare cu instituțiile europene, să urmărească modul în care platformele identifică și gestionează conținutul care promovează ura, glorifică agresorii sau încurajează acte de violență. Sunt necesare mecanisme de raportare accesibile minorilor, soluționarea rapidă a sesizărilor și transparență privind măsurile luate. O atenție deosebită trebuie acordată **sistemelor de recomandare care pot expune repetat copiii la asemenea conținut**, precum și modului în care platformele limitează aceste riscuri.

5. Finanțarea consecventă a personalului, infrastructurii și programelor de prevenție din educație – Siguranța școlară presupune investiții constante în personal suficient și pregătit, spații adecvate și servicii de sprijin accesibile. Cerem alocări bugetare predictibile pentru consiliere școlară, formarea profesorilor, întreținerea și securizarea infrastructurii în funcție de riscurile identificate, precum și pentru programe de prevenire a violenței desfășurate pe tot parcursul anului școlar. **Finanțarea trebuie să țină cont de nevoile fiecărei comunități**, astfel încât școlile din zone dezavantajate să poată asigura protecția elevilor și a personalului. Aceste investiții trebuie însoțite de obiective clare și de evaluarea rezultatelor, pentru a evita finanțarea unor activități formale, fără continuitate.

6. Implicarea elevilor în stabilirea și evaluarea măsurilor de siguranță școlară – Elevii cunosc situații de intimidare și forme de agresiune care pot rămâne neobservate de adulți, iar experiențele lor trebuie luate în considerare în deciziile școlii. Cerem consultarea periodică a elevilor, inclusiv prin chestionare anonime privind climatul școlar, și implicarea consiliilor elevilor în elaborarea și evaluarea măsurilor de prevenție. **Eficiența măsurilor trebuie evaluată prin siguranța resimțită de elevi, accesul la ajutor și soluționarea cazurilor**, fără a considera scăderea numărului de sesizări, în sine, o dovadă a reducerii violenței.

După ce aceste cazuri vor dispărea din atenția publică, elevii și profesorii se vor întoarce în aceleași școli. **Ceea ce vor găsi acolo depinde de deciziile luate acum:** dacă vor avea cui să ceară ajutor, dacă vor fi ascultați și dacă cineva va interveni la timp. Autoritățile cunosc problemele și au la dispoziție recomandări. Au obligația să le transforme în măsuri care ajung în fiecare școală. **Nu putem aștepta următoarea victimă pentru a constata, din nou, ce ar fi trebuit făcut.**